

SLOVO

IV/2021

MEDEVAC
Brazilci v České republice
Hurá do přírody!
Nad Prahou půlměsíc
Barevná planeta
Setkání národů

BAREVNÁ PLANETA

Obsah IV/2021:

MEDEVAC – Zdravotníci zachraňují zdravotníky	4
Migrantky v covidovém zrcadle	6
Brazilci v České republice	8
Lepší znalost jazyka přispívá k lepší integraci cizinců	11
Samira Sibaiová – Hurá do přírody	13
Podpořte Hospic sv. Lazara v Plzni	15

O čem by vyprávěly dnešní Šeherezády?	16
Asi.jatka – Dvojí břímě	18
Marwan Alsolaiman – Jdeme na jedno	19
Barevná planeta v odlehčeném hávu	20
„Při organizaci Barevky vždycky zhubnu“	21
Mexický Den mrtvých	23

Na letošním Setkání národů se více tvořilo a tančilo	25
Rodiny z Česka a Běloruska se sešly nad dobrým jídlem	27
Centra pro integraci cizinců	29
Recepty – Tibetské Aloo Tsey	30

Kdo je na fotce na titulní straně? Herečka Morvarid Ramezani z Íránu. Žije mezi Teheránem a Prahou. V rámci festivalu Nad Prahou půlměsíc režírovala a interpretovala hru *Ztracený ráj* íránské autorky Niyaz Esmailpour

Úvodní slovo:

Celý svět je ve shodě, že končí další rok mimořádného života, rok, který ovládl covid. Cyničtí filozofové by řekli, že poslední dva roky žijeme v mutaci normálního života. V lidské povaze je bojovat s depresí a najít v každé temnotě drobek světla. A proto i my doporučujeme – pokud je to možné –, abyste vzpomínali jen na hezké a radostné chvíle tohoto roku.

Hned jak se na jaře a v létě objevilo světlo na konci tunelu, začaly se připravovat a zlepšovat možnosti společenských událostí, na jejichž radostné chvíle jsme již pomalu zapomněli. Za slunnějších dní jsme se potkávali na festivalech, koncertech, oslavách nebo jen tak u kávy či piva ve znovuotevřených restauracích.

Na začátek našim čtenářům doporučujeme veselejší články: pokusíme se vám alespoň textem a fotkami přiblížit, jaká atmosféra vládla na třech festivalech – *Nad Prahou půlměsíc* (strana 16), *Barevná planeta v Ústí nad Labem* (strana 20) a *Setkání národů v Pardubicích* (strana 25).

K tomu přidáváme ještě jeden krásný text o události, i když se nejedná o festival: *Mexický Den mrtvých* (Día de muertos) na straně 23. Jde o pestrý a optimistický mexický lidový zvyk, zvláštní chápání smrti. Mexičané věří, že jednou za rok se na zemi vrací duše zemřelých, přijdou si se svými příbuznými a přáteli popovídat a na toto šťastné shledání se živí lidé pečlivě připravují. Už několik let se oslavuje i v Česku.

Věříme, že spousta našich čtenářů nevěděla, že už od roku 1993 poskytuje Česká republika v rámci zdravotně-humanitárního programu MEDEVAC zdravotní péči obětem válečných a jiných konfliktů ve světě. O tom vám přinášíme článek na straně 4.

Jak pandemie covidu vypadala mezi migrantkami? Byl to jiný život, lišil se od zážitků jejich českých známých? Několik rozhovorů najdete v článku *Migrantky v covidovém zrcadle* na straně 6.

Věděli jste, že v ČR existuje nevelká brazilská komunita, která se dobře integrovala? Říkají, že se jim tady žije krásně, ale zároveň nostalgicky touží po brazilském teplém sluníčku a dlouhých písčitých plážích u moře. Přečtete si text na straně 8.

Příjemné čtení vám přeje

Dragoljub Matić

SLOVO

Vydává zapsaný spolek SLOVO 21

Periodikum je registrováno u Ministerstva kultury pod číslem E 14619

Vychází čtvrtletně, ročník 17

Číslo IV/2021 vyšlo 22. 12.

v nákladu 5 000 kusů.

Tištěno na recyklovaném papíře.

Neprodejné

REDAKCE:

Dragoljub Matić – šéfredaktor

Jan Schroth – koordinátor projektu

ADRESA VYDAVATELE:

Slovo 21, z. s.

Blanická 2028/15

120 00 Praha 2

tel.: + 420 222 522 070

slovo_bulletin@centrum.cz, www.slovo21.cz

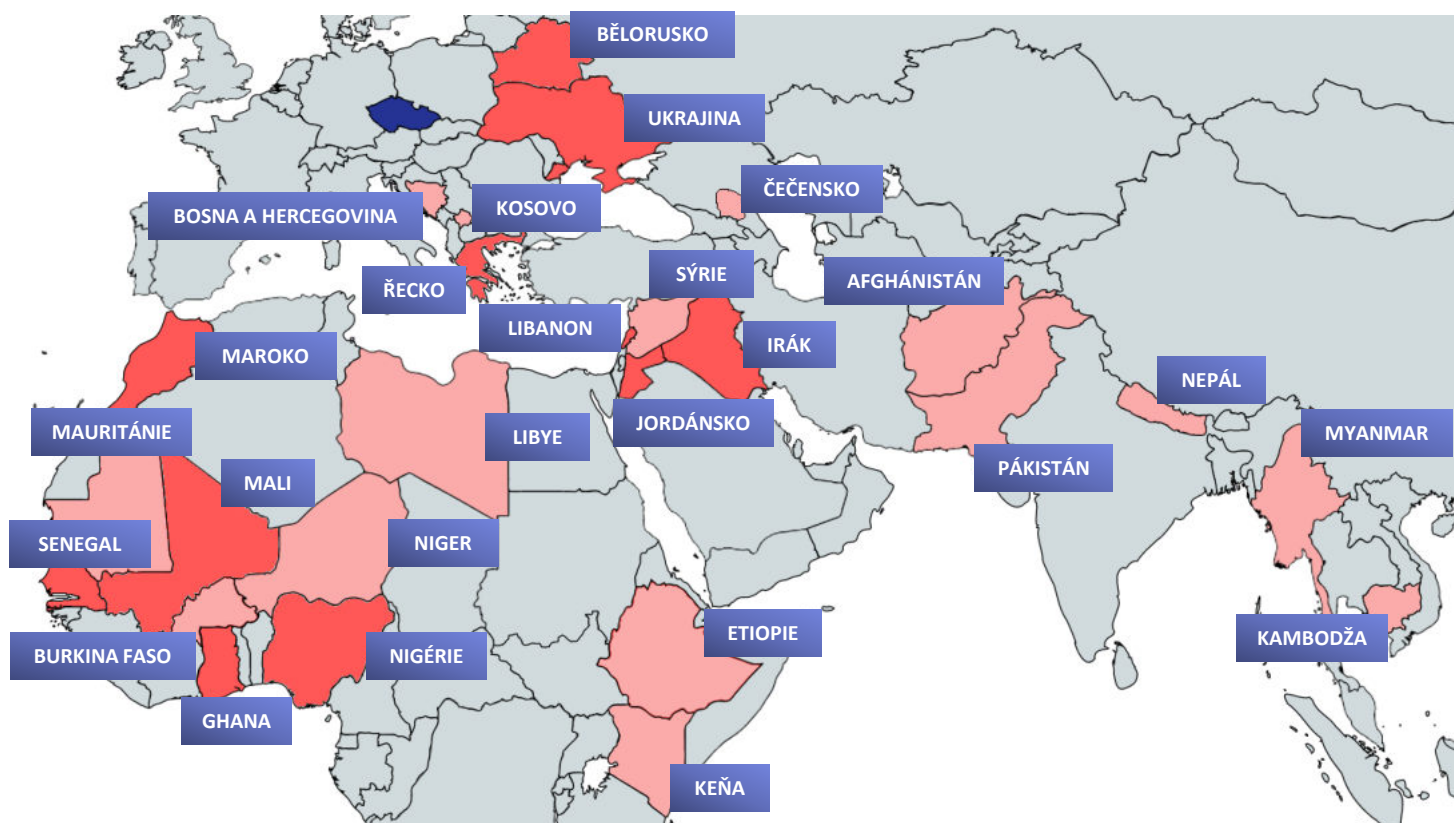
FINANCOVÁNO EVROPSKOU UNÍÍ
AZYLOVÝ, MIGRAČNÍ A INTEGRAČNÍ FOND

GRAFIKA: Zuzana Chourová

JAZYKOVÁ REDAKCE: Marianna Smlsalová

FOTO TITULNÍ STRANA: Irena Vodáková

ZDRAVOTNÍCI ZACHRAŇUJÍ ZDRAVOTNÍKY

Český program MEDEVAC nabídl za dvacet sedm let útočiště nejen běloruským lékařům.

Text: Anastasija Krijušenko
Foto: archiv Gleb Leonenko
Grafika: www.medevacczech.cz

Už od roku 1993 poskytuje Česko zdravotní péči obětem válečných a jiných konfliktů, a to nejen v dotčených zemích, ale také v tuzemsku, pokud je pro léčbu pacienta potřeba ho převézt do lépe vybaveného a bezpečného místa. O takové zdravotně-humanitární misi se stará program MEDEVAC, koordinovaný ministerstvem vnitra.

Loni přes tento projekt zahájili zdravotníci pomoc Bělorusům, kteří byli zraněni či pronásledováni Lukašenkovým režimem. Česko tehdy přijalo 60 lidí, kteří během protestů utrpěli zranění. V Česku mají možnost využít pooperační, rehabilitační a psychologickou pomoc. Někteří byli při střetech s bezpečnostními složkami postřeleni, měli mnohočetné zlo-

meniny celého těla, poranění po výbuchu granátu a někteří vykazovali i známky mučení. Pacienty tehdy vybíralo humanitární konzilium tvořené zástupci běloruské diaspory v Česku.

Například osmadvacetiletá bývalá učitelka vystupující jen pod křestním jménem Jana se do vazební cely v Minsku dostala v den prezidentských voleb. Zažila tam děsivé čtyři dny. Z Běloruska později uprchla a nyní je součástí programu v Česku.

Počátky MEDEVACu, jehož název vznikl ze spojení anglických slov medical evacuation (lékařská evakuace), sahají do období válečného konfliktu v Bosně a Hercegovině. Jako první se do České republiky na léčení skrz tento program dostala čtyřletá Alesandra Vujica, již v bosenském městečku Busovača zranil granát. Pro přežití potřebovala odbornou specializovanou pomoc, kterou jí nakonec poskytl lékař v pražské nemocnici v Motole. Po Alesandře následovaly další těžce zraněné děti z Bosny a pak i z jiných států. Program se později rozšířil i na pomoc dospělým.

V dnešní době se program zabývá převážně zdravotnickou pomocí na místě. Organizuje ale také evakuace zraněných či nemocných, vzdělává zahraniční lékaře a věnuje peníze na rekonstrukci či vytvoření potřebné zdravotnické infrastruktury v zahraničí. **Od začátku své existence zasahovali čeští zdravotníci ve 25 zemích světa (viz mapa) a úspěšně odoperovali na 3800 pacientů.**

Novou etapou byla pro MEDEVAC druhá vlna pomoci Bělorusům, a to iniciativa vlády evakuovat

pronásledované běloruské lékaře, zdravotní sestry a jejich rodiny. Česko s pomocí programu přijalo celkem 29 Bělorusů, z nichž bylo 11 lékařů a 5 sester.

Programu využil například terapeut Gleb Leonenko z Minsku, který se do Česka přestěhoval se svou manželkou a dvouletou dcerou. Na protirežimním mítinku v domovině ho loni v zimě zatkl i ve vězení zbili. Brzy poté se dozvěděl o MEDEVACu, neváhal a přihlásil se. V březnu už s rodinou byl v Česku. „Tři měsíce jsme bydleli v hotelu a měli jsme všechno potřebné – stravu, jízdenky na veřejnou dopravu i nějaké peníze na každodenní útratu,“ popisuje. Zároveň dva měsíce chodil na kurzy češtiny. Zatímco ostatní zdravotníci museli udělat nostrifikaci, tedy uznání odborného vzdělání, Gleb Leonenko se o to starat nemusel – už ji měl. „Před šesti lety jsem zvažoval, že bych se s rodinou přestěhoval do Česka, tehdy jsme to ale odložili. Teď za nás rozhodl osud,“ vysvětluje.

Právě dřívější znalost českých reálií a úvahy o stěhování mu pomohly při integraci do místního prostředí. „Cítíme se tady komfortně a neměli jsme problém ani s Čechy. Myslím, že mají velmi podobnou mentalitu jako Bělorusové.“ Bližší kamarády v Česku zatím Leonenko nemá, ale pochvaluje si své přívětivé kolegy z práce.

Tu si Gleb Leonenko našel svépomocí v Nymburku. „Každý z nás se vydal vlastní cestou, někdo využil pracovní nabídky Plzeňského kraje, někdo stejně jako já chodil na pohovory podle vlastních indicií,“ říká terapeut, který však pracuje jako sanitář. I přes pět let praxe jako obvodní lékař mu pouhá nostrifikace k práci nestačila. Povolení ke třem letům lékařské práce bez zkoušek navíc dostal teprve začátkem listopadu a zatím vyjednává s vedením nemocnice o povýšení. Vrátit se do Běloruska ale, pokud se vyřeší všechny zbývající pracovněprávní otázky, zatím neplánuje.

Pouze asi polovině doktorů se prozatím podařilo uplatnit v Česku jako lékař. Volná místa v nemocnicích se totiž liší. Někdo jel do Českého Krumlova, někdo do Ústí nad Labem, Kladna nebo například do Kutné Hory. Několik z těch, kteří však jako doktoři pracují, v současné epidemické situaci vypomáhají i na covidových odděleních svých nemocnic, kde je zdravotníků nedostatek. „Každý z nás ale dopadl jinak, někteří například teď vůbec nepracují kvůli zdravotnímu stavu, někteří přestěhování nezvládají psychicky,“ říká Leonenko. Jak dodává, většina evakuovaných neměla šanci se na stěhování do cizí země připravit a donutily je k tomu především obavy z ohrožení života v domovině.

Na realizaci MEDEVACu v zahraničí a v České republice se podílejí české fakultní nemocnice v přímé působnosti ministerstva zdravotnictví: Fakultní nemocnice Bulovka, Fakultní nemocnice Brno, Fakultní nemocnice Hradec Králové, Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Fakultní nemocnice Olomouc, Fakultní nemocnice v Motole, Institut klinické a experimentální medicíny (IKEM), Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) a Ústřední vojenská nemocnice ve Střešovicích.

MIGRANTKY V COVIDOVÉM ZRCADLE

Jak pandemie covidu-19 vypadala mezi migrantkami? Byl to jiný život? Co jim dal a naopak vzal a lišil se od zážitků jejich českých známých?

Text: Goranka Oljača

Foto: archiv Aida Mujačić a Elena Tulupová

Vděčná za ten život

„Já jsem velmi ráda, že to mezi lidmi, které znám, zrychlilo komunikaci, způsob, jak užívají hlavně digitální technologie. Pokud jsme měli to štěstí mít počítač, museli jsme se naučit, jak používat Zoom a jiné programy.“ To byl první postřeh Gwendolyn Albert, překladatelky a známé aktivistky v oblasti lidských práv, o covidové pandemii. Následuje myšlenka, že jsme více tvořiví a flexibilní, než si uvědomujeme. „Je dobré být konfrontováni s takovou situací, v níž musíme říci: dobře a co teď? Pokud opravdu ten virus nechci a neměla bych ho předat někomu jinému, musím vědět, jak se zabezpečit, aby se to nestalo. My jsme to s manželem vydrželi, skutečně jsme nikam nechodili. Považovala jsem omezování kontaktů za téměř občanskou povinnost, dokud jsme se nemohli jinak ochránit.“

Není málo těch, pro které je striktní omezování kontaktů svaté slovo, jiní hledají svá pravidla v jakém si bruslení mezi státním a selským rozumem. Od-mítači očkování a protestující proti omezení jsou zvláštní téma. „Vím, že spousta lidí, lidově bych řekla, se trochu zbláznila. Bohužel sociální sítě předávají lidem informace, které nejsou pravdivé a dost lidí tomu věří. Opravdu doufám, že až to bude za námi, třeba za rok za dva, že se všichni uzdravíme i v tom, čemu věříme a nevěříme. Zvlášť se víc budeme zajímat, jak funguje například i vědecký svět. Považuji za

zázrak, že vakcíny se vyvíjely tak rychle, jak se vyvíje-ly. Jsem jim vděčná, vděčná jsem pro ten život.“

Cesta do Bosny

Touto cestou prošla Aida Mujačić, mladá bosenská muzikoložka a zpěvačka skupiny Korjen, mnohokrát, dokud nepřišla pandemie covidu-19. „Nemohla jsem odsud odejít a zúčastnit se věcí a programů v Bosně a to bylo nejhorší. Celou pandemii jsem vlastně strávila na Viberu. Byla to zkušenost totálního vnitřního rozpětí,“ vysvětluje, jak silně prožívala to, že nemůže být s rodinou za časů, kdy příbuzným a známým v Tuzle hrozily ty nejhorší následky.

„Nejprve je to šok, pak srovnání se s tou situací a hledání vlastního klidu. Bylo mi zrušeno 60 akcí a seminářů, které jsem měla domluvené na tento rok. Nejedná se jen o finanční problém. Pro mne je hudba duchovní potrava, a to bylo hrozné, že jsem ztratila takovou výživu. První půlku pandemie jsem byla absolutně paralyzovaná a projevila se i určitá nenávist k mé profesi. Od pěti let hraju na klavír, svou rodinu v Bosně jsem opustila, přišla studovat do Prahy a akorát se ta moje kariéra trochu vyvinula, všechno padlo. Člověk samozřejmě začne pochybovat o všem, co má a co nemá smysl. A pak mi došlo, že smysl má jedna jediná věc, a to je zůstat věrný sobě. Tak jsem zůstala věrná sobě a teď mám za sebou několik různých projektů a devět úspěšných koncertů v celé republice v krásných

Aida Mujačić na koncertu s Jiřím Stvinem

synagogách. Ten klid, který jsem zachovala v sobě, vytvořil novou vrstvu mého hlasu, kterým teď zkouším nějakým způsobem lidi znovu propojit a dát jim novou sílu, aby i oni zůstali sami sobě věrní.“

Veselejší přednášky

Vědkyně Elena Tulupová, která pracuje v Ústavu veřejného zdravotnictví 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy, kdysi založila neziskovou organizaci Amiga (Přítelkyně). Členkami se staly většinou rusky mluvící imigrantky. Elena vyprávěla, co členky prožívaly a prožívají v období covidové pandemie.

„Myslím si, že u všech žen byly zkušenosti velmi podobné. Problémy domácího násilí, zvýšené finanční zátěže, úskalí distančního vzdělávání dětí a podobně neminuly ani migrantky. Pozorovali jsme velkou snahu nejenom vydržet tohle období, ale také pomáhat. Do Amigy přicházelo hodně žen, které chtěly pomoci různými způsoby, buď finančně nebo něco uvařit a upéct. Pomáhaly i seniorům s nákupem a podobně.“

Některé ženy tvrdí, že je pandemie přivedla ke změně hodnotového žebříčku. „Naštěstí jsem měla stále zaměstnání a učit studenty jsem mohla i z domova. Mě to spíš přivedlo k zamyšlení nad mými hodnotami a nad tím, jak trávím svůj čas. Tak jsem se začala zajímat o umění a o kreativitu v obyčejném životě. Během lockdownu jsme s kamarádkami tančily po Zoomu, kreslily jsme, zpívaly, takže doufám, že to i po covidu

implementuji do své práce a že i moje přednášky třeba budou veselejší.“

Vysoký tlak a utracené peníze

Ve spolku Lastavica, jejíž členové jsou převážně ze zemí bývalé Jugoslávie, vždy měli spoustu akcí.

„Lastavica má svůj program a svými nápady jsem možná zpestřovala některé akce. Bylo to všecko perfektní, než začal koronavirus a klub jsme museli zavřít,“ vypráví Žiži Mandul, vedoucí klubu tohoto spolku, která pochází ze Severní Makedonie.

„Nemám ve zvyku sedět doma a nepracovat. Manžel hudebník také zůstal bez práce. Neměli jsme žádný příjem, stát nic nepřispíval, protože Lastavica je organizace, která se samofinancuje z členských příspěvků. Takže jsem dostala vysoký tlak a utratili jsme všechny ušetřené peníze. To byl můj dárek od koronaviru. A pomoc? Ano, členové Lastavici nám pomohli a opravdu nemám slov, jak jim poděkovat. Ženy určitě měly více práce v rodině, protože všichni byli stále doma a ony se musely o vše postarat. Na začátku byly nadšené, že je rodina spolu, ale trvalo to krátce, potom byly všechny na nervy. A co se týká srovnání mezi migrantkami a Češkami, myslím si, že migrantky to mají těžší. Nemají tady širší rodinu a moc přátel, a tím se nemůžou spoléhat na pomoc mimo rodinné zázemí. Pandemii vlastně prožívají všichni těžce.“

BRAZILCI V ČESKÉ REPUBLICE

KURZY ČEŠTINY, MUZEUM, FORRÓ I CAPOEIRA

Připravila: Andrea Cerqueirová

Foto: archiv Airtón Vargas, archiv Rosa da Fonseca

Podle údajů Ministerstva vnitra ČR žilo v České republice na konci listopadu 926 Brazilců s povoleným přechodným a 306 s trvalým pobytem. Žijí aktivním životem – pracují zde, chodí na kurzy češtiny, pořádají grilování, zajímají se o historii svých předků, někteří se věnují i capoeire či tanci forró.

Zuzana Traugottová z Portugalského centra Instituto Camões v Praze říká, že jejím typickým studentem češtiny je muž pocházející ze São Paula, který pracuje v oblasti IT. „Ženy často pracují v oblasti marketingu a personalistiky,“ uvádí. S tím, že poslední dobou tu studuje i mnoho lidí pocházejících z Rio de Janeiro nebo jihu Brazílie. „Nejčastějším motivem pro pobyt v Česku jsou české partnerky či čeští partneři,“ vysvětluje. Skrze ně se tu Brazilci a Brazilky hodně integrují, a proto se i učí česky. Chtějí se domluvit s tchýní, tchánem, dalšími příbuznými a přáteli. Čeština je pro ně těžká, jinak jsou tu ale vesměs spokojení. „Jen říkají, že lidé se tu tolik neusmívají, že nejsou tak vřelí,“ pokračuje. Ve volném čase Brazilci rádi pořádají například grilování. „V Brazílii řezníci krájí maso na jiné části, takže se tam prodávají odlišné řezy masa než v Čechách,“ přibližuje Zuzana Traugottová. Obvykle se griluje v celku velký kus masa, který je obalený hrubozrnnou solí.

Přibývá Brazilců českého původu

V Náhlově u Ralska se nachází Muzeum vystěhovalectví do Brazílie, které mapuje historii českých vystěhovalců (zejména v 19. století), je spojené s Muzeem Horních vsí (vzpomínkou na zaniklé německé vesnice v Ralsku 20. století). „Pořád přibývá krajanů, tedy Brazilců českého původu. Doslova každý měsíc se někdo najde,“ říká zakladatel a provozovatel dvojmuzea Petr Polakovič. Muzeum navštěvují i Brazilci a Brazilky žijící v České republice. Život zde si vesměs pochvalují jako jednodušší a bezpečnější. Aktuální otevírací doba od listopadu 2021 do konce února 2022 je středa až neděle od 10 do 18 hodin. „Máme i databázi, v níž je zmapováno tři tisíce rodin, přidáváme další,“ říká. Zná též hodně Brazilců pocházejících z rodin s českým původem, kteří by rádi získali české občanství a žili zde. „U dvou už se to podařilo, je to pracné, ale není to nemožné,“ dodává. Systematicky také pátrá po českých kořenech někdejšího brazilského prezidenta Juscelina Kubitscheka, kterému je v muzeu věnována stálá expozice.

Forró a capoeira

Nemálo Brazilců se v Česku věnuje hudebnímu stylu a tanci forró, ten má původ na brazilském seve-rovýchodu. Tento styl v sobě mísí evropské, africké i původní jihoamerické vlivy. V České republice se též poměrně uchytilo brazilské bojové umění capoeira, na jehož kurzech dochází k propojování Čechů a Brazilců. Letos na podzim se v Praze uskutečnil celodenní maratón capoeiry, který zorganizoval lektor David Březovský z obce Odolena Voda, jehož tento taneční svět zná pod přezdívkou Caverna, hlavním hostem byl brazilský profesor Jerry. Následné party v kobyliškém Vinném lochu se zúčastnilo plno Čechů i Brazilců.

Airton Vargas:

V Praze jsem doma, byla to láska na první pohled

Třiačtyřicetiletý Airton Vargas, pocházející z města Campo Grande v brazilském státě Mato Grosso do Sul, se do Prahy prvně dostal v roce 2001 – a to díky ČVUT, kdy v Česku jako tehdejší student technické univerzity absolvoval roční program společnosti Etnetera realizovaný přes organizaci IAESTE.

„S Prahou to byla láska na první pohled. A po měsíci jsem zde poznal svou budoucí a dnes už bývalou

manželku,“ vzpomíná. Následoval tříletý život v brazilském São Paulu, kdy se rozhodovali, zda budou žít v Brazílii, nebo v Česku. Zvítězilo Česko, respektive Praha, kde Airton žije už patnáct let a nemůže si ji vynachválit. Má dvanáctiletého syna a dvojí občanství – brazilské i české. „Když jsme se rozhodovali, kde žít, zvítězilo to, že nechceme být sami ztraceni v obrovském São Paulu. Praha je úžasná, jsem tady doma. Za těch patnáct let jsem byl v Brazílii asi třikrát nebo čtyřikrát, s rodinou jsem v kontaktu, moje máma tady také čtyřikrát byla a moc se jí tu líbilo,“ říká.

Čechy mám rád, cítím se tu bezpečně

Česky mluví Airton plynule, k čemuž mu pomohl šestitýdenní intenzivní kurz češtiny na Karlově univerzitě. Stále se chce zlepšovat. Pracuje v oblasti IT (dříve v mezinárodní přepravě DHL, nyní ve farmaceutické společnosti Navatis), v práci komunikuje jen anglicky, přičemž češtinu používá při běžném hovoru, rád poslouchá rádio nebo se dívá na televizi. Je rád, že jeho syn je bilingvní. Čechy má Airton rád, rozumí si s nimi, skvěle ho přijala i rodina jeho někdejší ženy. Přesto vnímá, že Češi nejsou tolik otevření k bližšímu přátelství. „Mám jen pár kamarádů Čechů, většina mých přátel jsou cizinci. Přesto mám Čechy rád, rozumím si s nimi, cítím se tu bezpečně a dobře. Jak už jsem řekl, jsem tady doma,“ říká.

Brazílské akce pořádají Brazilci i Češi

Aktivní je Airton i v rámci brazilské komunity, spravuje facebookovou skupinu Brasileiros em Praha, která čítá skoro dva tisíce členů. Zúčastňuje se akcí spojených s brazilským tancem forró, líbí se mu, že některé akce pořádají i sami Češi – třeba festival Kino Brasil v pražském kině Oko nebo Brasil fest Brno. „Češi mají brazilské akce rádi, protože se při nich pobaví,“ říká. Je i rád, že v Praze fungují dvě menší brazilské restaurace – Boteko na Vinohradech a Delicia Brazil na Smíchově. Organizované brazilské party v rámci různých akcí se ale konají tak jednou za pár měsíců. Dlouho se mu stýskalo po brazilském jídle, které je pestré a lidi si nabírají z mís přinesených na stůl, tedy nedostanou rovnou „příděl“ na talíř. Už si ale zvykl, protože brazilské potraviny tu lze sehnat.

V Česku se mi líbí pestré počasí

Spokojen je i s pestrým počasím. „V Brazílii je pořád teplo, tady je každý měsíc jinak, je to příjemné,“ říká. Má rád i zasněženou zimu, kterou neprosedí jen doma u kamen, ale navlékne teplou bundu, vyrazí na lyže a i jinak si užívá zimních radovánek. „Nejsem jako někteří Brazilci, kteří si stěžují, že je tu zima,“ směje se. Sympatické mu je také to, že Češi rádi a často jezdí na výlety do přírody nebo tuzemských měst, že jezdí hodně na kole a víkendy neprosedí doma. „Také pořád cestuji. V Brazílii to není tak jednoduché, protože je příliš velká. Tady pořád něco dělám, buď mám akce v Praze nebo se vydám někam po Čechách. Rád také zajedu do Německa, všechno je blízko. Život je tu obecně jednodušší než v Brazílii,“ uzavírá Airton.

Rosa da Fonseca:

Miluji Česko i Brazílii

Padesátiletá Rosa da Fonseca pochází z brazilského státu São Paulo. Do Prahy se poprvé podívala v roce 1993, kdy sem přijela na dovolenou. V té době absolvovala jazykový kurz v Německu a udělala si poznávací cestu po Evropě. Praha ji okouzila.

Tehdy se tu též seznámila se svým budoucím manželem, později se do Prahy přestěhovala natrvalo. Začala pracovat jako elektroinženýrka a fotografa, provdala se. Dnes zde žije již dvacet let, česky se domluví skvěle, má české občanství. „Na začátku to tu pro mě bylo těžké, i proto, že rodina byla daleko, nyní už jsem si zvykla a jsem tu šťastná. Život tady je relativně jednoduchý, Praha je nádherné město, Česká republika krásná země. S dcerami tady žijeme v bezpečí, na nic si nestěžuji,“ říká Rosa. „Mým domovem ale navždy zůstane Brazílie,“ dodává.

Ráda fotí jižní Moravu

Rosa ráda po České republice cestuje, procestovala ji skoro celou. Oblíbila si Český Krumlov, Telč, Kutnou Horu, Liberec, Znojmo nebo Karlovy Vary. Posledních pár let jezdí fotit jižní Moravu, kterou miluje. „Fotím tam vesnice i vinice. A také biopásky. Obdivuji umění tamního fotografa Radka Severy, jezdím na společné fotografování s ním,“ říká Rosa. Oblíbila si i české jídlo. Chutná jí svíčková nebo ovocné knedlíky. „Svíčkovou jsem se naučila, ale moc ji nedělám, spíš si na ni někam zajdu. Ovocné knedlíky vařím každý rok,“ prozrazuje. Dělá je z meruněk, švestek nebo jahod. Takže jsou stejně sladké jako její láska k Česku a zdejším obyvatelům!

LEPŠÍ ZNALOST JAZYKA PŘÍSPÍVÁ K LEPŠÍ INTEGRACI CIZINCŮ

Text: Filip Davydov

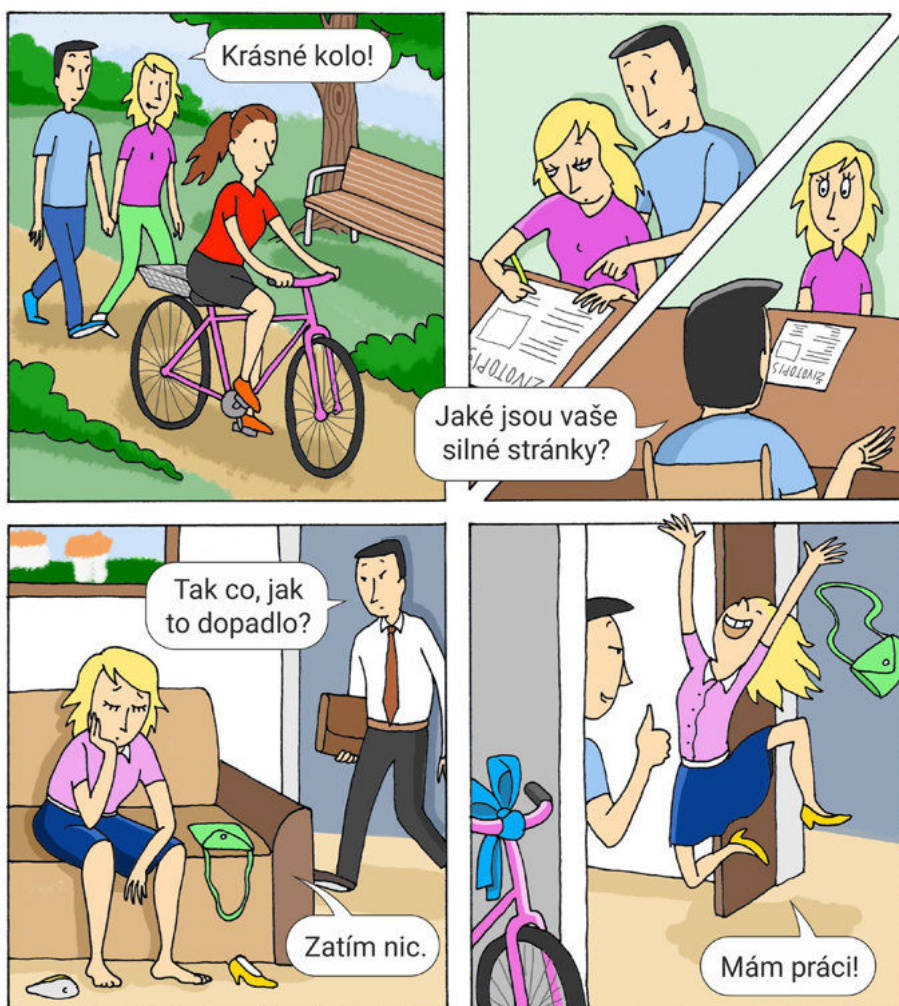
Lepší znalost jazyka umožňuje cizincům snáze komunikovat s úřady a řešit běžné životní situace. I z toho důvodu musí cizinci, kteří žádají o trvalý pobyt na území České republiky, od letošního září skládat zkoušku z češtiny na vyšší úrovni A2.

Udělením trvalého pobytu získávají cizinci téměř stejná práva jako český občan, vyjma práva volit, být volen a být zaměstnán v českých bezpečnostních složkách. Měl by tedy zároveň být také dostatečně jazykově vybaven, aby nepotřeboval v běžném životě tlumočníka či jakéhokoli jiného prostředníka.

Celá zkouška se skládá za jeden den a velký důraz je kladen na ústní část. Nejdříve však musí cizinec uspět u písemné části, která se skládá ze tří částí: čtení, psaní a poslech.

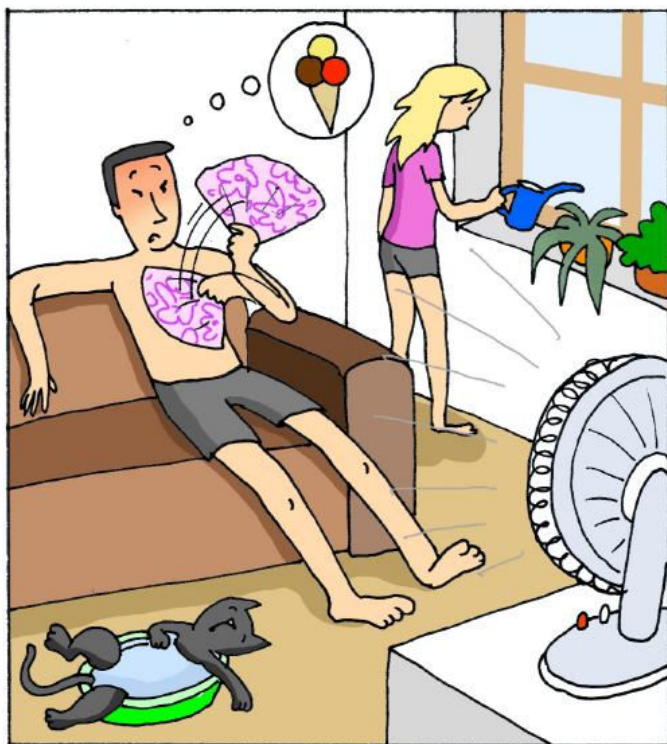
Zkoušku v aktualizované podobě musí absolvovat většina uchazečů o trvalý pobyt, výjimky tvoří například absolventi a studenti vzdělávacích zařízení s češtinou jako výukovým jazykem. Ministerstvo vnitra stále hradí první pokus zkoušky prostřednictvím takzvaného poukazu.

Nejlepší cesta, jak se naučit česky na zkoušku, je absolvovat přípravný kurz pořádaný integračním centrem či jednou z neziskových organizací. Tyto přípravné kurzy jsou většinou zdarma nebo za symbolický poplatek a jsou navrženy přesně na míru uchazečům o zkoušku z češtiny pro trvalý po-

npi | Zkouška z češtiny
pro trvalý pobyt

npi | Zkouška z češtiny
pro trvalý pobyt

byt. Podrobné a aktuální informace o zkoušce jsou vždy dostupné na webových stránkách www.zkouškaA2.cz.

Jako doplňující materiály lze také využít oficiální facebookové stránky [www.fb.me/cestinaprotrvalypobyt](https://www.facebook.com/cestinaprotrvalypobyt). Zde se pravidelně publikují vzorové úlohy ke zkoušce, důležitá slovíčka a kvízy, které pomůžou ověřit potřebné znalosti. Před samotnou zkouškou je dobré také vyzkoušet své síly v testu nanečisto, který

je na webu dostupný. Jsou zde také k dispozici informační videa, která zájemce provedou celým postupem od přihlášení až po získání osvědčení. Všechny informace jsou k dispozici v několika světových jazycích a jsou průběžně aktualizovány.

Na facebooku jsou také v podobě komiksů představovány životní situace, s jejichž řešením může lepší znalost češtiny pomoci (viz ukázky).

KOUTEK SAMIRY SIBAIOVÉ:

Foto: archiv autorky

HURÁ DO PŘÍRODY!

Každá zem má své zvláštní, neopakovatelné kouzlo, svou osobitou tvář, jež se vepsala hluboko do srdcí jejích obyvatel. O Česku můžeme prohlásit, že oplývá přírodou tak krásnou, že okouzlí i zcela objektivního pozorovatele. A na rozdíl od některých zemí, kde jsou přírodní poklady zanedbané nebo špatně dostupné, si v Česku můžou dovolit za nimi směle vyrazit i méně zkušení výletníci. Skvělá síť turistických stezek a podrobné mapy byly k dispozici i před časem navigací a internetu a v dneš-

ní době je doplňuje množství informačních webových stránek a bohatý výběr ubytování i občerstvení.

Pokud jste ze země, kde není pěší či cyklistická turistika obvyklá, doporučuji se do této nové zkušenosti v Česku ponořit. Pro začátek zkuste známější a méně náročné trasy a uvidíte, třeba pak budete v pohodě dávat i třicetakilometrové túry a ještě si k tomu budete pískat. Poradte se ale předtím, prosím, jak se správně obléct a pohybovat v přírodě. Za časů koronaviru jsme se dočetli o zajímavých přešlapech i z řad některých

Čechů, kteří poprvé vyrazili do přírody. O turistech v teniskách na Sněžce jsme asi četli všichni, moje osobní nejzajímavější setkání bylo se slečnou v minisukni a síťovaných punčochách uprostřed skal... Kamarádka zas se mnou jednou vyrazila na procházku do lesa v žabkách a pak se divila, že je lesní cesta místy blátivá a že jsou na ní kameny.

Patří se ovšem varovat nezkušené: pokud vyrazíte s českými přáteli, uvědomte si, že pro ně výlet znamená opravdu jít po vlastních nohou z bodu A do bodu B, případně v bodu B vyšplhat na zvlášť neschůdný příšerný kopec, kterému říkají vyhlídka. A na té vyhlídce dokonce často není ani hospoda! Na to upozorňuji obzvlášť své syrské krajany, pro které výlet znamená dopravit se autem či autobusem k bodu A (většinou restauraci nebo parku), tam se usadit a najíst. Vrcholem vzrušení bývá grilovačka a meloun vychlazený v potoce. K tomuto závažnému kulturnímu střetu opakovaně docházelo za mého dětství mezi mnou (navykla na české výlety pod taktovkou mé matky) a mými syrskými příbuznými, kteří si stěžovali, že chci místo krájení salátu šplhat po okolních stromech.

Spousta mých krajanů (zvlášť těch mladších) ale naopak přišla české turistice na chuť a při návratu do vlasti pak mohlo dojít i k pěkně kuriozním situacím. Naše rodina má nevšedních zážitků spoustu. Jsme z Homsu, což je město na rozhraní polopouště a zeleného pobřežního pásu. Můj táta jako dítě jezdil k moři nebo četným historickým památkám, ale „do přírody“ pořádně poprvé vyrazil až v Česku. V Sýrii se pak s námi dětmi tuto tradici pokusil obnovit. Vyjeli jsme tedy naším autem z města, sjeli z dálnice a uprostřed zeleně se pokusili vyšlápnout slibně vyhlížející kopec. Asi tak v polovině nás ovšem zastavili vojáci se samopaly a vysvětlovali, že tady si děti fakt hrát nemůžou, protože tu je utajený radar. Na dalším kopci byla zase přísně tajná vysílací stanice a třetí byl v polovině rovnou obehnaný ostnatým drátem. Když jsme to tedy vzdali a oklikou vyjeli zpět na dálnici, zastavila nás policejní hlídka, protože jsme zjevně použili odbočku oblíbenou pašeráky.

To všechno nás ale neodradilo. Při dalším výletu jsme se raději vyhnuli strategicky využitým kopcům a pokračovali dále na západ. Stáli tam u kraje cesty zase nějací vojáci, kteří na nás mávali, tak jsme jim zamávali taky a jeli jsme dál. Našli jsme plácek u potoka, krásně se prošli, snědli sendviče a jeli zpátky. Při návratu jsme zase potkali ty vojáky a tentokrát mávali dost naléhavě. Táta zastavil a jeden z nich vysvětloval: „Vy jste přejeli hranice do Libanonu. Ale když jsme viděli to auto plné dětí, tak jsme vám nechtěli kazit zábavu...“ To byla léta devadesátá. Měli jsme ale vlastně štěstí. Jedni naši čeští známí se, opojeni svobodou, pokusili v jisté blízkovýchodní zemi přespát pod širákem. Překročili přitom nějaký zrezivělý ostnatý drát, jenž se válel skoro u země... A následně museli několik dní vysvětlovat, že opravdu nechtěli provádět špionáž v ostře střežené vojenské oblasti.

Strýček, který byl párkrát v Česku na návštěvě, se zase rozhodl s kamarády v Sýrii uspořádat opékání masa u táboráku. Aby omylem nezpůsobili požár, zavezl je na okraj polopouště. Jako správný městský člověk přitom jaksi nepomyslel na to, že v Sýrii se člověk může střetnout i s poněkud divočejšími tvory, než jsou srnky. Poté nám vyprávěl:

„Vyjeli jsme chvíli před západem slunce a rozdělali oheň. Setmělo se a opékané maso začalo vonět. A najednou jsme slyšeli vrčení a ve tmě kolem nás se objevila spousta rudě svítících očí... Hodili jsme jim to maso a zdrhali zpátky do auta.“

Nebyl si jistý, jestli na ně zaútočila smečka hyen, pouštních vlků nebo divokých psů, ale bylo mu to celkem jedno.

Takže... V Česku vás při turistice podobné adrenalinové zážitky asi nepotkají. Můžete ovšem narazit na českého známého s masochistickými sklony, jenž bude klást důraz na počet kilometrů, libovat si v drastickém převýšení a místo procházky se přírodou řídit ostrým tempem. Nenechte se tím odradit. S pomocí moderních technologií si můžete naplánovat vlastní pohodlné trasy a užít si výlety na míru. A pokud máte raději hospody s vyhlídkou, i těch se v Česku najde spousta. Tak proč to nezkusit. Hurá do přírody!

PODPOŘTE HOSPIC SV. LAZARA V PLZNI

Text: Filip Davydov

Foto: Angeles Balaguer, Pixabay

Vánoce jsou obdobím, kdy obdarováváme své blízké, abychom jim udělali radost. Vidět světlo v očích druhého je totiž nezapomenutelný zážitek, který člověka naplňuje, dokáže mu zlepšit náladu a dodává pozitivní emoce.

QR Platba

Jak ale může člověk tento pocit zažít, když má své blízké třeba několik tisíc kilometrů daleko? Odpověď je jednoduchá: udělat radost tomu, kdo je zrovna poblíž a komu pozitivní emoce mohou scházet.

Skupina šestadvaceti dobrovolníků „Fénix“ z Ukrajiny, Uzbekistánu, Ruska, Běloruska, Moldavska, Kazachstánu a dalších zemí se rozhodla udělat radost pacientům Hospice svatého Lazara v Plzni.

Dobrovolníci pořádají sbírku, které se může zúčastnit každý a udělat tak radost lidem, již ji právě potřebují. Také se rozhodli natočit profesionální dokument o životě v hospici, osudech jeho pacientů, jejich blízkých a také zaměstnanců. Film bude brzy veřejně dostupný na sociálních sítích YouTube a Facebook, 24. listopadu se odehrála jeho off-line premiéra v plzeňském kině Městská beseda.

„Pacienti hospice jsou nevléčitelně nemocní lidé, kteří v posledních dnech svého života potřebují zvláštní zdravotní a sociální péči,“ vysvětluje koor-

dinátorka sbírky Vladislava Mangin z Kazachstánu.

„Pobyt v hospici jim sice nepřidává dny k životu, nicméně přidává život jejich dnům,“ dodává.

„Hospic je financovaný z veřejného rozpočtu pouze z poloviny. Zbývající část peněz musí každý rok zajistit vlastními silami. Průměrná délka pobytu jednoho pacienta v hospici je jeden měsíc, finančně to vychází na cca 30 000 korun. Nemůžeme samozřejmě pomoci úplně všem, nicméně jsme se rozhodli, že je v našich silách zajistit prostředky pro deset pacientů. Cíl naší sbírky je tedy získat 320 000 Kč finančních darů pro hospic, z nichž máme aktuálně zajištěno 231 000 Kč. Za tyto peníze nakoupí hospic speciální zdravotní postele,“ říká koordinátorka dobrovolníků Aziza Kayumova.

Pokud byste chtěli udělat dobrý skutek a zapojit se do naší akce, pošlete libovolnou částku na účet č. 75450006/2700 s variabilním symbolem 2222 nebo využijte QR kód. Iniciativa probíhá v rámci tříměsíčního tréninku osobního rozvoje *Leadership program* pořádaného v Praze společností GrowUp Center.

NAD PRAHOU PŮLMĚSÍC

O ČEM BY VYPRÁVĚLY

DNEŠNÍ ŠEHEREZÁDY?

Autor: Lucie Němečková, ředitelka festivalu
Foto: Irena Vodáková

Takovou otázku si položili organizátoři a organizátorky 13. ročníku festivalu Nad Prahou půlměsíc. A odpověděli na ni devítidenním programem nabitým divadlem, scénickým čtením, hudbou, tancem, filmem i kulinářským uměním. Od 3. do 11. listopadu 2021 ožila orientem nejen některá pražská divadla, např. Divadlo Na Prádle, D21, Viola či Divadlo Na zábradlí, ale také Městská knihovna v Praze, Studio FAMU a Studio Paměť. Představili se v nich tvůrci a tvůrkyně ze Sýrie, Palestiny, Libanonu, Iráku, Alžírsko, Íránu, Tuniska a České republiky.

To nejpřirozenější, co může člověk udělat pro člověka

K lásce k orientální kultuře se mnozí z nás prokousávali v dětství stránkami Pohádek tisíce a jedné noci. Pro mnohé z nás zůstaly dodnes synonymem orientu. Co se však stane, když vykročíme z tohoto romantického, exotického, dobrodružného, kouzelného dětského snu do světa současné reality? Kdo jsou dnešní Šeherezády a o čem vyprávějí svoje příběhy? Jsou to mladé sebevědomé ženy, které si chtějí určovat svou budoucnost sami a žít bez předsudků.

Jsou to muži, ženy, děti na útěku, kteří čelí nej-různějším útrapám, jež si my, co máme stále své doma, neumíme ani představit. Jejich příběhy vyprávějí o válce a o exilu, vykořenění, ale také o síle a vzdoru, obrovské naději a lásce, o svobodě a lidství.

Jsou to snílci a vizionáři krásy. Poslové míru. A ať už jsou jejich vyprávění veselá či smutná, hravá či vážnější, vždy číší obrovskou vitalitou. Nejen kvůli ní stojí za to si aspoň některé příběhy vyslechnout. Protože to nejpřirozenější, co může člověk udělat pro člověka, je sdílet jeho příběh.

Do stejné festivalové řeky nevstoupíš

Třináctka je prý šťastné číslo a třináctý byl také ročník, jež spolek Komba s podporou Magistrátu hlavního města Prahy, Ministerstva kultury, Státního fondu kultury a jedenácti velvyslanectví arabské skupiny akreditované v Praze navzdory pandemii letos doslova vykouzlili.

Za rok, co jsme se neviděli, a za dva, co jsme se nepotkali, se stalo mnoho. Tudíž nebylo možné zcela vstoupit do stejné řeky, z níž festival před časem vystoupil. Především nás opustilo několik vzácných lidí,

s nimiž jsme předchozí ročníky intenzivně sdíleli: Jaroslav Oliverius, Rudolf Veselý a především Charif Bahbouh, který byl doslova páteří každého festivalu a otcem jeho jména. Jím zejména proto byl věnován náš program. Nejen ve vzpomínce, ale také v konkrétních divadelních a literárních činech.

Připomněli jsme si také 110. výročí narození světově proslulého egyptského nobelisty Naguiba Mahfouze, a to prostřednictvím inscenace Arabského ne-divadla *Skandál v Káhiře*, kterou jsme uvedli v režii Adély Provazníkové tradičně v arabském jazyce s českými titulky.

Studenti a studentky arabštiny se také utkali v umění vyprávět v rámci soutěže Příběhy krkem velbloudím.

Se zahraničními hosty přicházejí vždy nové výzvy

Samozřejmě nechyběli ani zahraniční hosté: Mohamed Kacimi, Valérie Cachard a Orwa Almokdad. Mohameda Kacimi známe jako dramatika *Svaté země* a v září uvedl festival Tvůrčí Afrika v Kině 35 také záznam inscenace jeho hry *Congo Jazz Band*. My jsme se s ním však v listopadu potkali ještě i nad dalšími dvěma jeho texty v překladu Kateřiny Neveu. Deníkový záznam autorova hostování v palestinském národním divadle v Jeruzalémě s názvem *Klidné dny v Jeruzalémě* adaptovali do podoby scénického čtení herci Divadla v Dlouhé Jan Sklenář a Miroslav Zavičar. Sám autor pak přečetl svou hru *V jámě lvové*, v níž jsme se vydali po stopách alžírského klasika Kateba Yacina.

Dalším hostem byla libanonská dramatička Valérie Cachard, mj. laureátka ceny RFI 2019 za text *Viktoria K., Delphine Seyrig a já aneb Žlutá židlička*, v němž se odráží nelehká historie Libanonu 2. poloviny 20. století. Hru v překladu Petra Felčera uvedli v premiéře jako scénické čtení herci a herečky divadla D21 v režii Jakuba Šmída.

A do třetice syrský filmový tvůrce Orwa Almokdad představil svůj osobně laděný filmový dokument *300Miles*, jenž měl svou premiéru v Locarnu v roce 2016 a snaží se dopátrat příčin rozvratu arabského regionu.

Příběhy lidí na útěku i bojovnice za lidská práva

Příběhy lidí na útěku vyprávěla výtvarná inscenace Husama Abeda *War Maker* a také český soubor *Ted, nádech a leť* ve svém ne-představení *Strategie růže*. Odkaz pákistánské bojovnice za lidská práva Malály Júsufzajové zpracoval výtvarným způsobem soubor Réservé z Mostu. A pro děti i jejich rodiče připravil loutkář Husam Abed vyprávění o *Polovičním chlapci* vycházející z palestinské knižní předlohy. Křehké, poetické i humorné zpovědi iránských žen zazněly na závěr festivalu v podání tří tvůrkyň žijících v České republice: hereček Morvarid Ramezani, Azadeh Kangarani a básnířky Biti Malakuti.

Letošní Šeherezády 2021 zkrátka přesvědčily, že je stále o čem si živě vyprávět a že je také spousta lidí, kteří se chtějí o tyto příběhy podělit, a na druhé straně spousta těch, kteří jsou připraveni si je vyslechnout tváří tvář. A to tím spíš, že žijeme v době, jež nás nutí povídat si pouze na dálku, zprostředkovaně, prostřednictvím technologií.

ASI.JATKA

(VÍCE NA WEBU ASIJATKA.CZ)

Místo pod sluncem

Neexistuje proto konverzace s mými vietnamskými vrstevníky, kde bychom nezmínili rodiče a tradiční vietnamskou výchovu. Program v hlavě, který se načítá při drobnějších i větších rozhodnutích – výběr partnera, kariéra, řešení problémů jako možnost změny, nikoliv jako životní úděl, který musíme přijmout. A mít na paměti to, že bychom měli zohlednit to, co se od nás očekává.

Vietnamci jsou zvyklí si pomáhat i v širším příbuzenstvu a komunitě. Je to takové nepsané pravidlo. Někdo to dělá zistně, někdo ne. Na druhou stranu žijeme pod společenským drobnohledem, kdy se o našich rozhodnutích, úspěších i přešlapech dozví i známí na druhé straně téhle země. Rozhodnutí děláme s ohledem na své nejbližší. Selhání oceňuje celou rodinu.

Na takovou oddanost rodině se dá dívat dvěma pohledy. Na jednu stranu je to životní konstanta, protože se na rodinu můžeme spolehnout. Na druhou stranu se udržují nefunkční vztahy, abychom ve společnosti neztratili tvář. Ale zároveň se tyto vztahy zanáší. Každá generace si řeší svá traumata a měla by se pokoušet přenést co nejméně svých programů na tu další. Nevýhodou dítěte dvou kultur je, že bude muset čistit nadvakrát – generačně a kulturně.

Kulturní schizofrenie

Máme v hledání místa pod sluncem dvojí břímě. Nejdříve si ho musíme jako osobnost ve vlastní kulturní schizofrenii najít a pracovat na něm. A pak ho obhájit před svými rodiči. Přesvědčit je o tom, že se dá podnikat nebo žít jinak. Nebo že naopak nebýt úspěšným podnikatelem, doktorem, právníkem, že sjetí z tradičních kolejí neznamená neúspěch.

Zároveň se od nás očekává, že se nepostaráme jen sami o sebe, ale i o rodiče, až půjdou do důchodu. Že jim vrátíme jejich péči, nehledě na to, jakou životní cestu si vybereme. Bylo období, kdy lidé kolem mě velmi zajímalo, jestli budou chtít naši rodiče na stará kolena zpátky do Vietnamu.

Jakkoliv jim chybí rodná krajina, drží je tady nový smysl života, a tím je péče o vnoučata. Tato třetí generace bude mluvit vietnamsky lépe než my, banánové děti. My jsme se naučili stavět mosty mezi oběma kulturami, aniž bychom po nich občas sami uměli chodit. Možná je ale stavíme právě pro svoje děti, na které snad přeneseme co nejmenší břemena.

Článek původně vyšel v časopisu Esquire.

Dvojí břímě

„Jé, vy umíte tak krásně česky. Kdybych zavřela oči, ani bych nepoznala, že nejste odtud.“ Usměju se, ale spíš je to takový neutrální robotický pohyb úst pokaždé, když slyším tuhle větu. A už ji slyším přes 20 let. Paní a všichni ostatní to myslí samozřejmě dobře, o tom žádná, ale přeci jen tu vyrůstá už třetí generace Vietnamců. Jsem proto stále překvapená, že vy jste stále překvapeni.

Další klasickou situací, kterou zažilo nejedno dítě imigrantů, bylo, když po nás naši příbuzní nebo úplně cizí lidé ve večerce chtěli přeložit úřední dopis. Mluvíte zkomolenou vietnamštinou s českým přízvukem a sotva víte, co znamená sociální pojištění v češtině, natož ve svém rodném jazyce.

U jazyka začínají generační a kulturní rozdíly mezi námi a našimi rodiči. Kdo z nich mohl tušit, že tu jednoho dne budou vychovávat svoje děti, které se jim svým přemýšlením, jazykem a životními volbami tak vzdálí? Že celý život věnují práci, aniž by si stihli všimnout, jakými osobnostmi a individualitami se jejich děti staly. Stigma toho, že rodiče vyrvali své kořeny a přesunuli je tisíce kilometrů daleko, aby nám zajistili lepší budoucnost, je v nás zakořeněné.

JDEME NA JEDNO

Foto: archiv Marwana Alsolaimana
a Alexander Lesnitsky, Pixabay

Když mi moji čeští spolužáci jednou k večeru po prvé v životě řekli „Jdeme na jedno“, nepochopil jsem, kam to má být a nechtěl jsem se jich ptát, protože jsem se těchto spolužáků neustále na nějaký český nepochopitelný výraz vyptával a taky jsem se chtěl nechat překvapit.

První jasná věc pro mě byla, že to „jedno“, na které jdeme, je určitě něco gramaticky ve středním rodě, kdyby to bylo v rodě ženském nebo mužském, museli by říct, jako rodilí mluvčí, „jdeme na jednu“, případně „na jeden“ nebo „na jednoho“.

Na cestě tam jsem si začal říkat: „Možná, že jdeme na jedno divadelní představení, to mě opravdu hodně zajímá“, radoval jsem se. Spolužáci ale na sobě neměli obléčení odpovídající divadelnímu představení, tak tam asi nejdemo.

Nebo možná jdeme na jedno setkání s nějakým indickým duchovním učitelem pocházejícím z Himalájí a určitě bude jeho přednáška velmi zajímavá. Jenomže nikdo z mých spolužáků nikdy neprojevil takový zájem o indickou duchovní filosofii. Tak tam asi taky nejdemo.

A ještě mě napadlo, že možná jdeme na jedno školení pro budoucí absolventy ČVUT a tam se naučíme, jak správně zacházet s praktickým životem. A takhle

jsem celou cestu romanticky snil o naší dnešní akci.

V ten moment jsme všichni vešli do jedné staré hospody, sedli jsme si ke stolu a hned si objednali pivo. Překvapilo mě to a říkal jsem si, jestli náhodou nejdemo na jedno pivo? Ale hned jsem si uvědomil, že to není pravda, protože spolužáci to první pivo vypili a objednali si další.

Díval jsem se na ostatní stoly, hospoda byla plná hostů a všichni si dávali hlavně pivo a různá jídla a pítí. „Je to možné, že všichni ti lidi v hospodě jdou taky na jedno?“

Po čtyřech hodinách sezení v hospodě jsme se vrátili zpátky na kolej a každý měl v sobě sedm piv, hovězí guláš se šesti knedlíky, tři zelené, jednu zmrzlinu a kafe. Už jsem to nemohl vydržet a na cestě zpátky jsem se jednoho z kamarádů zeptal: „Vy jste mi říkali, že jdeme na

jedno, můžeš mi říct, co bylo to jedno?“ Kamarád řekl: „Ale to se jen tak říká, znamená to, že jdeme na jedno pivo.“

Poté jsem byl na hodně akcích „jdeme na jedno“ a zjistil jsem, že když Češi říkají „Jdeme na jedno“, vypijí daleko víc piv, než když říkají „Jdeme na pivo.“

Proto od té doby nechodím na pivo, ale chodím jenom na jedno.

BAREVNÁ PLANETA V ODLEHČENÉM HÁVU

Text: Guzal Artykova, Barbora Pohořská
Foto: Tomáš Nguyen

Tradiční multietnický festival Barevná planeta, který představuje vyvrcholení celoroční práce nevládní neziskové organizace Poradna pro integraci, se konal letos 11. září v Ústí nad Labem.

Oproti předcházejícím ročníkům se festival přesunul z ústeckých náměstí do poklidnějších a prostornějších Městských sadů, které oživily jednotlivé stánky, pódia a stany. Mezi nimi proudilo množství návštěvníků, jež neodradil ani déšť.

Festival nabídl mnoho vyžití pro malé i velké. Na děti tu čekal skákací hrad nebo malování na obličej. Dětské i dospělé publikum zhlédlo také několik humorných divadelních představení.

S barevnými vesničkami, stánky reprezentujícími země z různých koutů světa, se tu návštěvníci potkávali na každém rohu. Kdo chtěl ochutnat tradiční čaje či výbornou kávu, zamířil k etiopské vesničce, která nabízela i prodej afro oblečení a splétání vlasů do

tradičních copánků. Nejpopulárnějším stánkem s jídlem byl ten arménský. Ti, kteří chtěli okusit sladkosti, se řadili do dlouhé fronty. Gruzínské víno a kubánský rum si naopak získaly srdce dospělých.

A nebyla by to Barevná planeta, kdyby na ní chyběla hudba! Na několika open air hudebních scénách se představily kapely Czardashjans či tradiční mongolský soubor Dundžingarav. Hudební produkce, kterou zpestřilo také vystoupení francouzského kytaristy Alexandra Glize, vyvrcholila večerním koncertem kapely Lehmanns Brothers.

Den naplněný cizokrajnými rytmy a neznámými atraktivními vůněmi a chutěmi rychle utekl a my natěšení vyhlížíme další ročník.

Text: Barbora Pohořská
Foto: Tomáš Nguyen

„PŘI ORGANIZACI BAREVKY VŽDYCKY ZHUBNU“

Vedoucí Centra na podporu integrace cizinců v Ústeckém kraji Jan Kubíček stojí od počátku u organizování festivalu.

Barevná planeta letos oslavila již svůj 21. ročník. Odkud vzešel nápad pořádat tento hudebně-kulturní festival?

Poradna pro integraci vždy organizovala pro jednotlivé cizinecké komunity různé kulturní akce, například africký nebo afghánský večer. Jednou vzešel nápad uspořádat toho víc dohromady v jeden den, a tak

vznikla Barevná planeta. Ale je potřeba vzpomenout, že všechny tyto akce původně vzešly z cizineckých komunit a z jejich zájmu.

Původně jste s Barevnou planetou začínali v interiérech. Jak se postupně forma festivalu vyvíjela až do dnešní podoby?

Začínali jsme v ústeckém klubu Domov, kde se v roce 1999 pořádal první, původně nečíslovaný, ročník tehdy nazvaný Jako doma. Následující rok jsme festival již přejmenovali. Několik dalších let jsme se stěhovali mezi ústeckými kluby. Některé ročníky trvaly i dva či tři dny. Postupně jsme si ale uvědomili, že na festivalu potkáváme stále stejné tváře. Chodili na něj jen ti, kteří se o cizineckou tematiku zajímali. Ostatní, kteří třeba úplně nevěděli, o co jde, nepřišli. Řekli jsme si, že nemá cenu dělat akci jen pro sebe, a proto jsme zkusili festival přesunout ven tak, aby nalákal i lidi, které by původně nezajímalo.

Děláte si statistiky k návštěvnosti festivalu?

Přehledy o návštěvnosti si děláme, ale detailnější statistika probíhá prostřednictvím našich partnerů. Zároveň je třeba rozlišovat mezi návštěvníky a mezi průchozími návštěvníky. Náš festival je pro lidi, kteří přijdou třeba jen na hodinu a pak jdou dál.

Dostaneme-li se k hudební složce festivalu, s jakým cílem a záměrem hudební program tvoříte?

Chceme, aby vybraná hudba zaujala i veřejnost, která by se o ni primárně nezajímala, abychom nabídli něco, co by se mohlo obecně líbit. Proto dbáme na to, aby byly kapely melodické a aby se nejednalo o zcela lidovou hudbu, která nemusí chytout každého.

Kde berete inspiraci na hudební hosty, které na festival zvete?

Často využíváme tipů ze svého okolí. Mnohdy se také kapely ozvou samy, anebo nám dá echo někdo z klientů. Kolega Martin Nosek rovněž oslovuje své kontakty ze zahraničí, díky čemuž jsme mohli přivítat německé či francouzské skupiny. Například Lehmanns Brothers byli letos výborní.

A jaké skupiny či interpreti bývají stálíci Barevné planety?

Naši domácí scénu představuje hudebník Papis Nyass, jenž je členem afrického hudebně-tanečního souboru Njachas. Poměrně často a doufám, že i rádi, k nám také jezdí United Flavour. A pak se jedná o každoroční vystoupení cizineckých komunit, například vietnamské, které tady žijí a chtějí se nějakým způsobem veřejnosti představit.

Barevná planeta zprostředkovává setkání české společnosti s cizinci z různých koutů světa. Co vám jeho organizace přináší nejcennějšího?

Přináší mi stres, vždycky při jeho přípravě zhubnu. Opravdu. Toho si hrozně vážím a mám radost, že pro to nemusím nic dělat a hubnu. Jsem ale také rád, že cizinci, kteří žijí v České republice, mají možnost se naši majoritní společnosti představit a ukázat kousek ze své kultury.

MEXICKÝ DEN MRTVÝCH

DÍA DE MUERTOS

Text: Markéta Skočovská
Foto: restaurace Las Adelitas

Mexičané věří, že jednou za rok se na zemi vrací duše zemřelých, přijdou si se svými příbuznými a přáteli popovídat a na toto šťastné shledání se živí pečlivě připravují.

Día de muertos (Den mrtvých) se slaví v době katolických oslav svátku Všech svatých a Svátku zesnulých (Dušiček) a soustředí se na dobu od večera 31. října do 2. listopadu. Oslavy se nicméně často protáhnou.

Svátek se slaví jak v samotném Mexiku, tak v jeho diasporách po celém světě včetně České republiky. V Praze akci společně zorganizovaly mexické restaurace Las Adelitas, La Patrona, Kukulkan Taquería a Café Latino. Posledně jmenovaná poskytla i své zázemí

s přilehlým dvorem v budově Náprstkova muzea na Starém Městě.

Tak jako v každém mexickém domě, zahradě či u hrobu si i ve zdejší restauraci postavili oltář, který se zdobí barevnými vystřižovanými papíry, oranžovými květinami (hlavně afrikány, které zahánějí zlé duchy), květy, svícemi, ozdobnými předměty, ovocem a oblíbeným jídlem a pitím i fotografií zemřelého. Scénu doplnily stánky s mexickým občerstvením a řemeslnými výrobky a všudypřítomná výzdoba.

V rámci celodenního programu si děti mohly vybarvit kostlivce (*calacas*), ozdobit malé cukrové lebky (*calaveritas*) nebo ochutnat sladký chléb s ruličkami

těsta, které připomínaly kosti (*pan de muerto*), tradiční atributy svátku. Doprovodný kulturní program zahrnoval autorské čtení, lekci a vystoupení tance *bachata* nebo koncert *Mariachi Azteca de Praga*. Navíc si návštěvníci mohli nechat namalovat na obličej masku s typickými ornamenty.

Tento barevný a veselý svátek má svůj původ již v předkolumbovském období a souvisí s aztéckou mytologií, podle které odcházejí dospělí mrtví do jiného světa, který se jmenuje *Mictlán* a kde vládnou

Pán a Paní smrti. Svět zesnulých dětí se jmenuje *Chichiuacuauhco* a rostou v něm stromy, z nichž teče mléko. S příchodem Španělů se do oslav dostaly prvky katolických svátků taktéž uctívajících zemřelé.

Symbolem Dne mrtvých je smrtka Catrina, která šla a zpívala i v čele tradičního průvodu, jenž se z Café Latino vydal za doprovodu hudby *mariachi*, masek a světél až na Staroměstské náměstí. Následně se všichni přesunuli do restaurace Las Adelitas, kde oslavy pokračovaly.

NA LETOŠNÍM SETKÁNÍ NÁRODŮ SE VÍCE TVOŘILO A TANČILO

Text: Jana Karasová
Foto: Kateryna Shyrkova

*Na osmém ročníku Setkání národů
4. listopadu v hradeckém
Adalbertinu představilo svou kulturu
šestnáct států čtyř kontinentů.
Tentokrát se stánky všech zemí
proměnily v tvůrčí dílny
a interaktivní poznávací koutky, kde
si návštěvníci vyzkoušeli hru na
africké bubny, indiánské uzlové
písmo nebo si upletli ukrajinský
květinový věneček.*

Letošní festival ukázal, že i v době pandemie se lidé potřebují setkávat, poznávat kulturní odlišnosti a připomínat si svoje kořeny. Návštěvníci oceňovali bohatou prezentaci zemí a také to, že si mohli jejich národní zvyky a tradice sami zažít a na místě vyzkoušet. „I když bylo Setkání národů kvůli pandemii trochu jiné než v předchozích letech, splnilo své poslání. Je to přátelská akce, kde si lidé různých národností k sobě přirozeně najdou cestu prostřednictvím svých tradic, zvyků a umění,“ říká ing. Jan Kočí, vedoucí Integračního centra pro cizince Diecézní charity Hradec Králové, která akci s partnery uspořádala.

Na festivalu svou zemi představili zejména cizinci z Královéhradeckého kraje, kterým Diecézní charita pomáhá s integrací do naší společnosti. Všichni byli rádi za příležitost ukázat svou kulturu a těšil je velký zájem návštěvníků. Letošní novinkou byly etnické workshopy. Například v ukrajinském stánku si ženy a děti pletly věnečky z květín, které se na Ukrajině nosí o svátcích. Ve stánku Bolívie si lidé vyzkoušeli uzlové písmo, které používali

indiáni. V africkém koutku se hrálo na bubny, u stánku Íránu a Pákistánu se zdobilo hennou a Turecko představilo výrobu své výtečné kávy.

Závěrečný koncert byl přehlídkou národního tance, hudby a zpěvu téměř desítky národů. Latinskoamerické tance předvedli Veronika Lálová, vítězka Star-Dance 2016, a André Negrao z Brazílie, o lásce zpívala Bety z Vietnamu, africké bubny rozezněli Camara z Guineje a Roben ze Zimbabwe a Nataliya s ukrajinským souborem Radost roztančila i publikum v sále. To si získal také šavlový tanec a perské orientální tance v podání Kateřiny Krupkové. Zasloužený aplaus sklidili rovněž tanečníci z Mongolska, kteří předvedli tanec v pestrobarevných národních kostýmech a hru na býčí roh. Celý program korunovala festivalová samba v podání tanečnice Veroniky Lálové za doprovodu písně *We are the World* zazpívané arménskou zpěvačkou Alvinou Aghajanyan.

Setkání národů doprovodila i řada výstav. Život vietnamské komunity u nás návštěvníkům přiblížila fotografická výstava *Vietnam stories* od Jindřicha Štreita a Evy Cao Thi. Zajímavá byla také výstava *Hradec Králové očima ukrajinských malířů*, fotografie z Íránu od Kamila Remeše a obrazy Haliny Ohii z Ukrajiny, které tvoří japonskou technikou *oshibano*.

Projekt Integrační centrum pro cizince AMIF/28/01 je financován Evropskou unií v rámci národního programu Azylového, migračního a integračního fondu a rozpočtu Ministerstva vnitra ČR.

RODINY Z ČESKA A BĚLORUSKA SE SEŠLY NAD DOBRÝM JÍDLEM

Text: Andrea Cerqueirová
Foto: rodina Novotných

Společné stolování v rámci projektu Rodina odvedle zažily dvě rodiny – česká rodina Novotných a běloruská rodina Barishevových z Olomouce. Obě rodiny se shodují, že šlo o příjemné a přínosné setkání.

„Společnému stolování předcházela naše prosba, zda by se naši hosté mohli otestovat na covid. Ač jsme všichni očkováni, vyšli nám ochotně vstříc. My jsme učinili totéž,“ začíná své vyprávění Zuzana Novotná. Poté si šly děti obou rodin hrát s morčátkem či legem, rodiče se vzájemně představili. „Následně jsme se již pustili do jídla. Vyšli jsme vstříc dětem, které z českých jídel mají nejraději kuře s rýží, tedy žádnou svíčkovou se šesti knedlíky nebo knedlo-vepřo-zelo. Jídlo jsem připravila ve dvou úpravách. Jelikož jsme nějakou dobu žili v zahraničí, první bylo našimi dětmi oblíbené kuře na kari s rýží, druhou pak typické české zapečené kuře s pečenými bramborami na slatině,“ vypráví Zuzana Novotná. Jednalo se o časnější večeři, která začala asi v půl páté.

Sled' s červenou řepou a bramborami

Hosté přinesli typické běloruské jídlo, kterým je slaný sled' s červenou řepou a bramborami. „Byl to výborný studený salát. Poprosili mě, abych si ponechala zbytek, další den jsem se proto podělila s rodiči, kterým též moc chutnal,“ pokračuje Zuzana Novotná. Setkání, které trvalo asi dvě a půl hodiny, bylo příjemné i co se týče konverzace. Sousedé z jednoho města se bavili o tom, co jsou zvyklí jíst lidé v obou zemích. Třeba

o tom, že v České republice se na rozdíl od Běloruska příliš často nejedí ryby, přičemž rodina Novotných prožila část života v Norsku, kde se naučila jíst kupříkladu lososa. „Naši hosté nám povídali, jak se sem dostali, co je sem přivedlo, jak pracují, jak pracujeme my. Bylo to milé setkání,“ říká hostitelka.

Děti z obou rodin chodí do jedné školy

Domluvili se, že Novotní příště přijdou zase na návštěvu k Barishevům. Setkání bylo přínosné i pro děti, které – ač do různých tříd – chodí do jedné školy. Potkávají se a od společného stolování se zdraví. Zuzana Novotná si pochvaluje i to, že díky návštěvě „načančala“ stůl. Potěšení je i na druhé straně. „Všechno bylo fajn, moc se nám společně posezení líbilo. Poseďeli jsme, pokecali, pochutnali si a někdy určitě pozveme rodinu Novotných k nám. Rádi jsme i za to, že se poznaly naše děti,“ říká Dimitrij Barishev.

Rodina odvedle je projekt, díky kterému jsou navazovány vztahy mezi lidmi bez ohledu na jejich původ. Od roku 2004 se koná vždy koncem roku a na více než osmi set setkáních společně stolovalo téměř 4700 lidí.

INTEGRACE V REGIONECH

Text a foto: Centra
na podporu
integrace cizinců

CPIC pro Pardubický kraj uspořádalo v prostorách TJ Sokol Pardubice sportovní den. Hlavním bodem programu byl volejbalový turnaj. Zúčastnilo se ho šest týmů různých národností. Vítězem turnaje se stal mongolský tým Najramdal. V menší tělocvičně probíhaly v průběhu dne lekce jógy. Aby se zabavili i nejmenší návštěvníci, připravily pracovnice centra vědomostní hru, v níž si děti zároveň procvičily český jazyk a své znalosti o českých sportovcích.

V rámci aktivit **CPIC pro Liberecký kraj** proběhlo v listopadu setkání zástupců základní školy LADA v České Lípě s rodiči žáků z Mongolska. Cílem setkání za účasti pedagogicko-psychologické poradny bylo nastavení spolupráce a komunikace rodičů se školou, seznámení s chodem školy, výukou, školní jídelnou, družinou a volnočasovými aktivitami.

V rámci osvětových kulturních aktivit uspořádalo **CPIC pro Jihočeský kraj Český Krumlov** novou akci s názvem „Živé knihovny s cizinci žijícími v ČR“. Cílem této akce bylo seznámit majoritní společnost s životními příběhy cizinců žijících už delší dobu v ČR.

V rámci projektu cizinci vyprávěli, jak se jim u nás žije a co se jim tu líbí, jaké byly jejich začátky, co se všechno museli naučit, aby se dobře integrovali a co jim dělalo největší problémy. Dopolední blok byl určen zejména žákům základních škol a studentům středních škol, odpolední blok byl již přístupný široké veřejnosti. Další host prozradil své zkušenosti s podnikáním. Klienti centra se na akci velmi pečlivě připravili, a tak si účastníci mohli prohlédnout obrázky, fotografie a předměty s národní symbolikou. Na závěr si mohl každý účastník odnést malou ochutnávku národních pochutin, které připravili sami hosté podle tradičních receptur.

V **CPIC v Olomouckém kraji** na začátku podzimu posílil zájem o adaptačně-integrační kurzy pro cizince Vítejte v ČR ze strany firem zaměstnávajících zahraniční pracovníky. Největšímu zájmu se těší kurzy sobotní, které jsou vnímány jako vítaný vstřícný krok pro zaměstnance s vysokým pracovním vytížením během pracovních dní ve vícesměnných provozech.

Na Vyšší odborné škole sociální v Ostravě se konala koncem září akce Evropský den jazyků. Na této akci prezentovalo činnost **CPIC pro Moravskoslezský kraj**. Studenti byli seznámeni se strukturou Správy

uprchlických zařízení ministerstva vnitra, cílovou skupinou center a poskytovanými službami. Vystoupil také pan Ibrahim, který v minulosti využíval služeb centra. Studenty seznámil se svou cestou ke státnímu občanství a podělil se o své zkušenosti a zážitky s životem u nás.

Na začátku listopadu se **CPIC Kutná Hora** zúčastnilo burzy práce, kterou uspořádala Krajská hospodářská komora – oblastní kancelář Kolín. Burzy se zúčastnila řada firem působících v našem regionu, především z Kutnohorska a Kolínska. Své zástupce zde měla například firma Foxconn, Philip Morris, ČKD, Boki, Ljunghall, Tesco a mnoho dalších. Nové zaměstnance zde poptávala také Česká pošta, České dráhy nebo Oblastní nemocnice Kolín, přítomni byli též zástupci z Úřadu práce z Kutné Hory a Čáslavi.

Rovněž v listopadu proběhlo v prostorách CPIC Kutná Hora setkání Regionální platformy na téma Bezplatná jazyková podpora (BJP) a projekty obcí ministerstva vnitra na podporu integrace cizinců na lokální úrovni. Platformy se vedle prezentujících CPIC zúčastnili představitelé města Kutná Hora, základních škol, pedagogicko-psychologické poradny a dalších státních i neziskových organizací věnujících se vzdělávání.

RECEPTY

TIBETSKÉ

ALOO TSEY

Text: Sonam Tsering a HateFree Culture FB
Foto: archiv TS

Sonam Tsering se narodil v Tibetu. Dlouhou dobu tam ale nestrávil, spolu s matkou totiž z vlasti odešel. „Mamka musela tvrdě pracovat. Musela rozbíjet kameny, ze kterých se pak dělaly silnice. Je totiž z bohatší rodiny, které komunisti vzali vše, co měla,“ vypráví. Hlídala ho proto jeho teta. Později matka spolu s ním utekla do Nepálu.

Protože rodina neměla peníze, poslala matka Sonama do indické školy pro tibetské uprchlíky. Tam ho objevili mniši a přivedli do kláštera. Poznali v něm prý reinkarnovaného učitele. „Bylo tam hodně učení. Nemusel jsem se ale o nic starat. Měl jsem i svého kuchaře,“ vypráví. „Důležitá je vnitřní svoboda, tu jsem tam ale neměl,“ přiznává. Proto se rozhodl klášter k nelibosti okolí opustit. „Musel jsem doslova utéct. Nejde jen říct, že končím. Tak to nefunguje.“ Sonam se usadil v Indii. Učil cizince tibetštinu a dělal také průvodce po horách. A zůstal sám.

Pak se Sonam seznámil s Češkou a narodil se jim

syn. Přestože spolu už nežijí, přestěhoval se za synem do Česka, kde provozoval Café Tibet. „Když jsem skončil v klášteře, matka se na mě hodně zlobila. Nechtěla, abych se už vrátil domů. Našel jsem si takovou nevlastní tibetskou rodinu. Jsou strašně chudí, ale bohatí srdcem. Vařit mě tedy naučila nevlastní maminka,“ vzpomíná.

Příprava Aloo Tsey je rychlá a jednoduchá. Postačí 4 brambory nakrájené na libovolné tvary. Brambory osmažíme na 40 ml oleje a přidáme na pánev také jednu cibuli, dva česneky, 2 gramy zázvoru, 2 gramy kurkumy, 2 gramy másla a čajovou lžičku soli.

SETKÁNÍ NÁRODŮ

MEXICKÝ DEN MRTVÝCH

